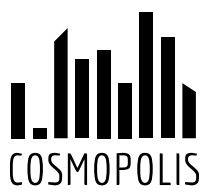

NAČÍTÁNÍ

VADIM PETROV

NAČÍTÁNÍ

VADIM PETROV

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

NAČÍTÁNÍ

Copyright © Vadim Petrov, 2018

Doslov © Aleš Špidla, 2018

Fotografie © Veronika Mašková, 2018

© Grada Publishing, a. s., 2018

Odpovědná redaktorka Markéta Šlaufová

Korektura Barbora Srncová

Obálka Ondřej Mikulecký

Grafická úprava a sazba Roman Křivánek, Art007

Vydala Grada Publishing, a. s., pod značkou Cosmopolis v Praze roku 2018 jako svou 7067. publikaci

Vytiskla tiskárna Tisk Centrum s.r.o.

Grada Publishing, a. s.,
U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-2368-1 (ePub)

ISBN 978-80-271-2367-4 (pdf)

ISBN 978-80-271-2198-4 (print)

VADIM PETROV

NAČÍTÁNÍ

FOTOGRAFIE VERONIKA MAŠKOVÁ

*Proč mi neodpovídáš, když přece vidím, že jsi on-line,
dokonce vidím, že sis zprávu přečetl?
Proč mi nebereš telefon, když vidíš, že ti volám?
Proč mi nezavoláš zpátky?*

Nechci s nikým mluvit.
Nechci mluvit s tebou.
Nechci mluvit o tom, o čem chceš mluvit ty.
Protože se potřebuju soustředit na jiný věci.
Protože pracuju.
Protože jsem unavenej.
Protože chci být ticho.
Protože dělám něco jinýho.
Protože začneš tím, že jsem ti konečně zvedl telefon.
Protože chci teď dělat jiný věci.
Protože mě rušíš.
Protože jsem dnešní kapacitu na sociální interakce vyčerpал.
Protože jsme naštvanej. Ne na tebe. Tak vůbec.
Protože na něco myslím.
Protože spěchám.
Protože chci mít klid.
Ale to neznamená, že tě nemám rád.

Co to tedy znamená?¹

¹ Podle Facebooku

MIZEJÍCÍ ČÁRKY nebo procenta na baterii telefonu vyvolávají stres. Odborníci dokonce pro strach z odloučení od chytrého telefonu vymysleli odborný termín – nomofobie. Uživatel mobilu si zkontroluje svůj telefon stopadesátkrát denně, „nomofob“ si spustí mobilní aplikaci v telefonu více než šedesátkrát denně, což je desetkrát více než průměrný uživatel smartphonu...²

Adam je představitel internetové generace. Také je programátor, počítačový hacker a aktivista. Je přesvědčený, že dosavadní společenská pravidla musí skončit a nahradí je jiná. Internet a volný přístup všech a ke všemu k tomu dává jedinečnou příležitost. Ne všechny z jeho generace to trápí, život nabízí tolik jiných povyražení než měnit svět, ale je to jedna ze zábavných možností. Adamova přítelkyně Eva má například o životě zcela jinou představu.

² Zdroje: Flurry Analytics, Psychology Today

Daniel je čerstvý důchodce. Snaží se ještě nějak chytit. Jenže pracovní trh potřebuje mladé lidi, kteří dokážou přepínat mezi reálným a virtuálním světem automaticky, bez přemýšlení. Navíc Daniel cítí, jak mu ubývá energie. Dost sil ho stojí, aby se přicházejícímu stáří ubránil a přirozený úpadek organismu zpomalil. Jeho o dost mladší partnerka Clare věnovala veškerý čas kariéry a životnímu stylu bez dětí. Velkou rodinu ale vždycky chtěla. Má poslední příležitost něco s tím udělat.

Posledním z hlavních hrdinů je Wang. Životní tragédie mu změnila pohled na svět. Stal se vnímavější.

Ti všichni mají silnou touhu po životní změně. Jen potřebují impulz. Zvrat přichází jednoho šíleného dne.

Kniha je inspirována skutečnými událostmi.

„Ustavičný neklid produkuje ztrátu smyslu a nesmyslnost života, a je duševním utrpením, které naše doba v celém jeho rozsahu a celém jeho dosahu ještě nepochopila.“

C. G. Jung

V HLAVĚ

Smysl.

Řád věcí.

Cesta a cíl.

Je to v hlavě.

*Když už to jednou cítíš, nemůžeš se toho zbavit. Je to,
kurva, skutečný.*

Bolest.

Nejistota.

Všechno je to jen v té hlavě.

„Nesahej na mě...“ našťvaně vykřikla Eva.

Adam udělal neurčité gesto, chtěl ji obejmout, ale vyšel z toho spíš jen chabý pokus.

„Ne, seš zase sjetej...“

Adam a Eva digitální doby.

Když byl Adam pod drogou, jako chlap zásadně nefungoval. Dábel se ukrýval v amfetaminu. Na jednu stranu byl po sexu hladový. Když si vzal dávku, nedokázal na sex přestat myslet, pokud – pokud nepracoval. Pracovně mu naopak droga zvyšovala kreativitu a dodávala nové zdroje energie. Na druhou stranu měl potíže s erekcí. I když – na někoho droga působí povzbudivě. Znal kluky, kteří se nemohli erekce zbavit. Ne tak Adam. Strašně chtěl, a jaksi mu to nešlo. Mezi jeho hlavou a potřebným nástrojem se přerušil obvod.

Tlak zůstával. V hlavě. V těle. V penisu. Přepětí vyrovnával masturbací. I několikrát denně. Zklidnilo ho to. Když se ale dostal do postele s holkou, byl k ničemu.

Eva přehodila nohu a slezla z postele. Kalhotky našla pod postelí. Musela pro ně na všechny čtyři. Adam se díval na její vyšpulený zadek.

Zase ten tlak.

Rozrušilo ho to. Hrábl po ní.

Eva se mu vysmekla.

Pozoroval ji, jak se obléká. Jak droga odeznívá, bylo mu hrozně.

Adam patřil v *Síti* k předním hackerům. Když se k jeho mimořádné inteligenci a vzdělání přidal i mozek stimulovaný drogou, jeho schopnost rozložit problém na kousky a pak zase sestavit do něčeho jiného, neočekávaného byla bezkonkurenční. Nebyl narkoman v pravém slova smyslu. Drogy pro něj znamenaly hlavně zdroj energie a kreativity. Všichni, kteří mají touhu nějak pohnout světem, na nich ujíždějí. Psychofarmaka definují dobu. Svět jede na výkon. Šťěstí spočívá v alkoholu a v marihuaně, s LSD se letí vzhůru do oblak. Ketamin vyvolává živé halucinace. Amfetamin je speed. Diskotéky, euforie, děti ho berou při poruše pozornosti. Valium – benzodiazepin – král všech sedativ. Odstraňuje strach, zklidňuje. Barbituráty se proslavily, když se jimi předávkovala Marilyn Monroe. Říká se jim sebevražedná droga. V kokainu se skrývají netušené zdroje energie a sebevědomí. Metamfetamin brali nacističtí letečtí stíhači. Energie, veselost, kamarádství... Člověk si rychle zvykne a pak je konec. Heroin – droga, která člověku ukradne duši. Nejdřív přichází útlum spojený s euforií. Pak následují děsivé abstinenční příznaky, paranoidní stavy, noční můry. Heroin je vrah, závislý člověk ztrácí poslední sociální vazby, k blíz-

kým, k rodině, Zjistilo se, že nelegálních drog je tolik, že v evropských řekách a vodních systémech v blízkosti velkých měst je tak velké množství kokainu a morfia, že ohrožuje úhoře, jejich schopnost se rozmnožovat, migrovat, a dokonce mění jejich fyziologii. A sport? Adam byl přesvědčený, že každý rekord je cinknutý, jde jen o to, jestli se to zjistí, nebo ne. I v IT businessu, ve kterém pracuje, by nebylo možné špičkových výkonů bez nějaké formy umělé stimulace dosáhnout. Psychofarmaka mění společnost, politiku i ekonomiku a bez farmaceutického průmyslu by lidstvo na spirále výkonu, výsledků, objevů a ŠTĚSTÍ neletělo vzhůru tak rychle.

Ať Adam užívání drog pod kontrolou měl, anebo neměl, v každém případě při otevření jeho elektronického hodnocení v *Síti* blikal oranžový alert. Oranžová byla barva pro *drugs addicted*.

Když droga odeznívala, Adamův provoz řídily převážně instinkty. Eva ho znala v poslední době většinou jen takhle.

„Jsi bezohlednej hajzl, sobeckej...“ vzlykala Eva, „jsem kráva, že tu vůbec ještě jsem...“ vzdorovitě hodila hlavou, utřela si mokrou tvář, natáhla si triko a jakési turecké kalhoty. Udělala pár kroků směrem ven. Dveře do předsíně v tomhle starém vybydleném žižkovském činžáku už dávno někdo zlikvidoval.

Hlas se jí zlomil. „Jdi do prdele.“

A práskla dveřmi.

Adam to neregistroval. Ležel a díval se do stropu.

Viděl, jak po stropě letí oblaka. Jeho virtuální svět. *Sít'*. Je mu v ní dobře. Žije tak nějak mezi. Ve škvíře mezi světy. Virtuální vesmír tvořený informacemi. Tady si je jistý a všechno má pod kontrolou.

Cloud.

Život v cloudu – v mraku. Život ukrytý v gigantických zařízeních v odlehlých komplexech blízko vodních toků, protože servery kvůli chlazení potřebují spoustu elektřiny vyráběné vlastními elektrárnami. Obrovské serverové farmy velikosti malých měst, kde se sbíhají data, záznamy z kamer, metadata... Svět nehmotných kopií skutečných lidí. Vzkazy v podobě e-mailů, fotografie, záznamy kamer, život na sociálních sítích. Předivo vztahů. Speciální servery jako vězení digitální identity stovek milionů lidí. Neviditelná pavučina počítačů opřádající celý svět. Život vtěsnaný do jedniček a nul.

Sít'.

Adam zavřel jedno oko a druhé přimhouřil, oblaka se roztrhala do jednoho velkého šedivého prostoru.

Digitální sítě koncentrují obří soubory dokumentů, dokážou odhadnout, predikovat vzorce chování. Doká-

žou číst budoucnost. Shromažďují moc a peníze. Data ale nikde v šedivém neohraničeném prostoru nekončí. Data nikdy nezaniknou, a když je vymažete v jednom datovém centru, přežijí na jiných serverech. Data jsou nesmrtelná.

Adam se začal probouzet z amfetaminového dojezdu. Pár minut jen tak zíral. Bez myšlenky. Nevěděl, kde je, kdo je...

„Evo... Kde seš?“ vykřikl zoufale a rozhlížel se po místnosti. „Evo...!“

Sevřel pěsti, až mu zbělaly klouby. Měl pocit, že se propadá do pekla. Prošel zdí. Ocítl se v tunelu, stěny byly tvrdé, chladné, jako z oceli. Strop se snižoval a snižoval, klekl si na kolena a začal lézt po čtyřech, pak se plazil. Dusil se. Zvracel. Z prázdného žaludku dostal jen šťávy. Spíš se dávil.

„Evo...“ vzlykal.

Škvíra mezi světy.

Svívalo. Adam natáhl ruku proti světlu okna.

Chvěla se.

STÁŘÍ

TĚLO SE ODMÍTÁ HÝBAT. *Nespolupracuje. Horká dlouhá sprcha sice trochu pomůže, ale jen na chvíli.*

Tělo zná jen dvě varianty, růst a úpadek. Po padesátce se tělo přepne do režimu úpadku. Bezstarostná jízda mládím končí, buď tělo dostává podněty k růstu, nebo začne upadat. Po šedesátce je dobrý život zjednodušovat, něco si odpustit, občas odpočívat. Unavený organismus se hlásí o slovo a žádá úlevy za roky stresu, zápasu o peníze, kariéru, za vysoké životní tempo. Hodně jídla, zážitků, sexu, práce... hodně všeho. A tělo má dost.

Tělesný program myslí na postupnou údržbu a součástky průběžně mění. Svaly obnovuje třikrát ročně. Krevní destičky každých deset dní a kosti vždy po několika letech. Systém je navržený tak, aby se buňky rozpadaly, a ty dorůstající už jsou upgradované, kvalitnější, přizpůsobené novým podmínkám.

Tělo pro účely likvidace částí organismu, které už dosluhují, vytváří celé zástupy speciálních buněk, jejichž úko-

lem je ničit staré buňky, aby se vytvořil prostor pro nové. Jako prořez ovocného stromu, aby vyrostly nové větve, které budou rodit nové plody. Tělo vyhazuje stále ještě své víceméně použitelné části, ještě než se zcela vysypou. Bylo navrženo k pohybu, k lovu. K aktivitě. K výdeji energie a její obnově. Pokud nehoní potravu, ukládá se k zimnímu spánku. Zpomalí metabolismus, vytvoří zásoby tuku, hibernuje, svaly atrofují a systém čeká na jaro, kdy bude venku dost zvěře a zase vyrazí za potravou.

Jenže současný životní styl se vymyká podmínkám tisíců let, za kterých tělo svůj systém vytvářelo. Žijeme v přebytku, nemusíme se ukládat k zimnímu spánku, abychom se poté vybudili k velké aktivitě. Respektive my v tom zimním spánku permanentně jsme. Vyrazit za potravou do ledničky není z hlediska výdeje energie a využití fyzického potenciálu totéž jako pronásledovat antilopu savanou nebo utíkat před hladovou šelmou.

Podle americké listiny základních práv a svobod má každá bytost právo na život, svobodu a hledání štěstí. Štěstí je cílem života, a pokud šťastní nejsme, máme právo, když pocit neštěstí převáží nad pocitem radosti, život ukončit? Když tělo ztratí schopnost regenerace? Za asistence rodiny? Lékařů? Sami? Máme právo na život, ale nemáme právo na dobrovolnou smrt?

Jediný způsob, jak se nenechat zahnat do deprese, je vytvářet podněty k růstu a ty pak startují celý multifunkční program budující svaly, posilující srdce, šlachy, kosti, klouby, koordinaci, psychiku i sex. Jenže to bolí. Co bolí, to roste.

Daniel nějakou pohybovou aktivitu provozuje šestkrát týdně. Výsledkem je lepší spánek, úbytek váhy, správná hladina inzulinu, nižší tuky, odolnost vůči infarktu, mrtvici, vysokému tlaku, Alzheimeru, artritidě, cukrovce, cholesterolu, depresím...

Daniel stoupá po Lombard Street, svého času nejvíce kroucenou uličkou na světě. V San Francisku je to ale stále jedna z největších atrakcí, což dosvědčují desítky turistů, které Daniel mívá, fotografujících vše, co uličkou projede. Nejraději mají samozřejmě dlouhé limuzíny, které sem nesmí, ale někdy to zkusí a pak uvíznou. A když má některý turista štěstí, vyfotí si i nákladák s míchačkou na beton, který pak vyprošťují jeřábem.

Mikina přes hlavu, sluchátka na uších, obden posilovna, fyzická údržba – intervalový trénink, kurzy bojových umění, elektrická stimulace svalů, fyziodiagnostika, pravidelné běhání, pitný režim, výživový poradce, osobní trenér, fyzioterapeut... Daniel se opravdu snaží. Objek-

tivně, fyziologicky vzato, ať si každý říká, co chce – je starý. Letos mu bylo šedesát čtyři.

Daniel se v mládí sportu dost věnoval, vrcholově dokonce ještě pár let po promoci. Poté se stal obchodníkem v mamutí americké telefonní společnosti AT&T a dostal na starost korporátní klientelu. Pak ovšem přišly mobilní telefony a všechny ty složité softwary, Daniel začal ztrácet oproti mladším kolegům dech, a tak odešel do důchodu.

Není to tak dávno, co se lidé v jeho věku víceméně mohli spolehnout na to, že za pár let zemřou. Jenže pokroky v medicíně nám přidaly dobrých třicet let navrch. Důchod může být skvělá příležitost. Příležitost k vybudování zcela nového já, postaveného na zkušenostech, sice s menší energií, výkonem, ale pořád je důchod dobrá šance k další životní etapě.

Daniel na svůj věk nevypadá. Lidé mu hádají tak přes padesát. Jenže on ví své. Nemá tolik energie jako dřív, už mu to tak rychle nemyslí. Potřebuje víc času, než si na něco udělá názor. Často si na mnoho věcí ani názor nedělá. Také se nepře. Mnoho lidí, se kterými by se dříve hádal, ignoruje.

Baví ho, když je něco jiné, zvláštní, originální. Věci běžné ho nudí. Zajímá se o to, co je za rohem, co není na první pohled vidět. Vadí mu zrychlený svět a z toho

pramenící povrchnost. Je přesvědčený, že lidi si vzájemně naslouchat nechtějí, sami se potřebují vyventilovat, ubezpečit, kdo patří na jejich stranu a kdo proti nim. A ulevit si. Celý ten virtuální svět s rychlou a povrchní komunikací se mu hnusí.

O co je v on-line světě méně racionality, o to je tam více emocí. Negace a blbosti. Myslí si, že lidi jsou ne-
vzdělaní a nové technologie přispívají k jejich lidskému a intelektuálnímu úpadku.

Je ti tolik, na kolik se cítíš, říkají mu. A tak se snaží život zpomalit. Meditace, pomalé mluvení, důkladné čtení, vychutnávání jídla. Hledání štěstí dneska, ne zítra nebo potom. Teď a tady. Přesto příznaky stárí registruje. Nelibě nese, když mu někdo skáče do řeči, nemá rád hluk a kvůli hlasité hudbě nesnáší večerní podniky. Po poslední zkušenosti z večírku, kde DJ hrál tak nahlas, že před ním utekl na WC, se rozhodl, že to bylo naposled, kdy na něco takového šel.

„Stárneš,“ komentovala to Clare. Jeho přítelkyně je o dvacet let mladší. Ona si tupé dunění housu užívala.

Daniel žije podle zásad správného životního stylu – nechává se ovládat pozitivními emocemi, ale postrádá smysl toho, co dělá. Jestli život nepromarnil, ptá se často sám sebe.

„Staří lidé bývají hašteřiví, netolerantní. Mají nervy v prdeli,“ řekl mu kamarád na pivu, „jsou nervózní, rychle se vybudí. Představ si sám sebe jako harddisk, který je už starej a opotřebovaněj. Měl bys podstoupit defragmentaci,“ kamarád pracuje jako ajtík.

„To je něco jako liposukce nebo facelift?“

Ajtík se na něj chápavě podíval a usrkl piva.

„Všechno, co prožíváš, se ti nahrává do systému,“ začal vysvětlovat, „ideálně by se to ukládalo postupně za sebou tak, jak to přichází. Jenže tak to na harddisku nefunguje, když něco upravíš, vymažeš nebo aktualizuješ, tak se ti každým zásahem tyhle změny ukládají někam jinam. Kde je zrovna volno. Všechno máš rozházený na mnoha místech, a když to chceš spustit, počítači to trvá dlouho, protože vše musí hledat. Máš to tam uložený bez ladu a skladu. Defragmentace znamená, že si harddisk vyčistíš. Soubory se přeorganizují a data rozházená na disku se ti poskládají tak, abys je nemusel pracně hledat. Defragmentace je uspořádá na jedno místo. Srovná je za sebou. Vyčistí operační systém a zvýší výkon.“

„Mluvíme pořád ještě o počítači?“ nebyl si jistý Daniel.

„Jasně, o tvém počítači, ale i o tobě, ty seš ještě klasicej harddisk, ten starej; současný počítače mají už SSD disk a tam se defragmentace neprovádí.“

„Proč? To mají tak velkou kapacitu?“

„Ne. Pracují na jiném principu.“

„A nemůžu si ten disk nechat vyměnit?“

„U počítače jo, ale s tím svým se musíš smířit.“

Daniel kývl na číšnici a objednal další dvě piva.

„Nevěš hlavu,“ ajtík dopil pivo, odložil sklenici a natáhl se po plné. „Je to jen otázka času. Ve 3D tiskárně si nový harddisk vytiskneš. I s nějakou dobrou konfigurací. Možná to budou dělat i na počkání. Přijdeš takhle do luxusní ordinace a tam ti doktorka předvede produkty, ty si vybereš a sestřička ti příslušný software během chvilky stáhne ze sítě do 3D tiskárny, a buď si přijdeš za čas pro hotový výrobek, nebo budeš moct sledovat přímo, jak se ramena robotů otáčejí a tryskama nanášejí vrstvy různých materiálů. Tvoje nové já se zrodí přímo před tvýma očima. A nebude to trvat dlouho, už teď 3D tiskárny vyrábějí elektronický součástky. Japonci už určitě někde v tajných laboratořích budou mít nějaký prototypy – nejen komponenty, ale složený celý výrobky.“

„Já na sci-fi nejsem, nebaví mě, je to pro děti.“

„Jaký sci-fi? Vezmi si například šaty. Skener sejme tělo a ve třech dimenzích zaznamená každou fyziognomic-kou nepravidelnost a snímací zařízení přenesse nahrávku do tiskárny. Každý kousek oblečení bude přesně na míru.

Nakonec nebude žádný špinavý prádlo, protože nebude nutný nic nosit dvakrát.“

„Nesmírně vzroste odpad, zaneřádí se celá planeta.“

„Právě naopak, věc, která bude jednou takhle vytištěná, bude na síti a cloud si ji bude pamatovat. Vzniknou takzvané deprintery, který na síti vyhledají původní specifikace tisku, a tak jak předmět vznikl, ho bude možný i rozložit na původní materiály. Místo toho, aby se to brutálně spálilo nebo roztavilo, trysky budou vybavený speciálními rozpouštědly a ostrými skalpe-ly oddělí vrstvičku po vrstvičce každého naneseného materiálu.“

Ajtík se spokojeně napil piva.

„Dokonce v Rusku už vytiskli celej dům. Ale zpátky k tobě, Dane, úspěšná defragmentace v tvém případě nespočívá v nahrání nového softwaru, ale v úklidu starých dat. Musíš si v tom trochu udělat pořádek. Řešení nepřichází zvenčí, ale zevnitř. Potřebuješ sílu, aby ses vymanil ze stereotypu.“

To už Danielovi říkala jeho osobní trenérka. Měl by opustit svou komfortní zónu.

„Pokud nejste sám se sebou spokojený, znamená to, že jste nesplynul se svou skutečnou úlohou,“ říkala.

„Pane vrchní, platím,“ kývl Daniel na číšníka.